

građanstvo u odgojno-obrazovni sustav, čini je dvadesetak raznih udruga civilnoga društva), a stručno su usavršavanje provele tri udruge članice Inicijative: Forum za slobodu odgoja, Centar za mirovne studije i GONG.

Stručno je usavršavanje provedeno u sedam modula. Prvi je modul *Uvod u ljudska prava* održan 8. i 9. ožujka 2018. u OŠ Marije i Line iz Umaga, a edukaciju je održala Lovorka Bačić iz Centra za mirovne studije. Drugi je modul *Medijska pismenost* održan 18. i 19. travnja 2018. u TOŠ Bernardo Parentin u Poreču, a predavači su bili Lana Ciboci, Martina Horvat i Monika Valečić iz GONG-a. *Politička pismenost* naziv je trećega modula koji je održan 25. i 26. travnja 2018. u OŠ Vladimira Nazora u Pazinu, a predavači su bili Dražen Hoffmann, Martina Horvat i Berto Šalaj iz GONG-a. *Volontiranje u radu s djecom i mladima* četvrti je modul, održan 4. i 5. svibnja 2018. u OŠ Vladimira Nazora Rovinj, a radionice su održale Marija Roth i Višnja Pavlović iz Foruma za slobodu odgoja. Peti je modul održan u OŠ Šijana Pula, a Lovorka Bačić je održala edukaciju *Participativna metodika*. Tema je šestoga modula, održanoga 4. i 5. lipnja 2018. u OŠ Vladimira Gortana Žminj, bila *Obrazovanje protiv korupcije*, dok je završni modul ove vrlo uspješne edukacije održan 18. i 19. lipnja 2018. u OŠ Jure Filipovića Barban s temom *Osnovni seminar medijacije*. Branko Ančić i Mario Bajkuša iz Foruma za slobodu odgoja bili su voditelji edukacije na šestom modulu, dok su Kim Anić i Zoran Pavletić, oboje iz Foruma za slobodu odgoja, bili voditelji edukacije sedmoga modula.

Igor Jovanović

Instruktivni dani za projekt implementacije zavičajne nastave u školskim godinama 2017./2018. i 2018./2019. u Istarskoj županiji s osvrtom na nastavu povijesti, Pazin, 2. listopada 2017., i Pićan, 16. studenoga 2018.

Provođenje projekta zavičajne nastave u osnovnim školama diljem Istarske županije započelo je u školskoj 2015./2016. godini, a u srednjim se školama provodi od školske 2016./2017. godine. U radnu skupinu za implementiranje i provođenje projekta u osnovnim školama imenovani su Miranda Damijanić Roce (predsjednica), Gaetano Benčić, Viviana Brkarić, Igor Jovanović i

Nadia Kos, a za srednje škole imenovani su Dijana Muškardin (predsjednica radne skupine), Daniel Bogešić, Marko Kalčić, Zlata Knez i Josip Šiklič. Od školske godine 2018./2019. Daniela Bogešića je u radnom povjerenstvu zamijenila Sandra Sloković. Radne su skupine priredile prijedloge programa u kojima su sadržani ciljevi, zadaci i ishodi učenja te su predložene i nastavne cjeline za osnovne i izbor tema za srednje škole, koje će učiteljima i nastavnicima, ali i stručnim suradnicima škola pomoći u provođenju programa.

Temeljni je cilj županijskoga projekta institucionalizacije zavičajne nastave u Istarskoj županiji formiranje institucionalnoga oblika očuvanja istarskoga zavičajnog identiteta, odnosno uvođenje zavičajne nastave i tradicijske kulture u predškolske ustanove te osnovne i srednje škole na području Istarske županije, kao i čuvanje regionalnoga bogatstva i regionalne posebnosti. Učitelji i nastavnici povijesti u Županiji sudjeluju u implementaciji zavičajnih tema kroz samostalne projekte povijesnoga sadržaja ili u korelaciji s drugim nastavnim predmetima.

U cilju što boljega provođenja projekta zavičajne nastave Istarska je županija od školske 2015./2016. godine osmislila Instruktivni dan za projekt *Implementacija zavičajne nastave u osnovne i srednje škole Istarske županije – Regione Istriana*. Domaćini stručnoga skupa održanoga 2. listopada 2017. bili su Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin te Etnografski muzej Istre.

U prvom dijelu programa koji se odvijao u Gimnaziji i strukovnoj školi Jurja Dobrile održano je motivirajuće predavanje profesorice Dinke Juričić iz Školske knjige iz Zagreba „Motivacija učenika za projekt zavičajne nastave“. Nakon predavanja predstavnici radnih skupina za implementaciju zavičajne nastave u osnovne i srednje škole održali su evaluaciju projekata Škole u srcu zavičaja i Festivala zavičajnosti iz prethodne školske godine.

Drugi dio programa održan je u prostorima Etnografskoga muzeja Istre, u kojem je ravnateljica Lidija Nikočević održala zanimljivu prezentaciju na temu „Upoznavanje s projektom novog stalnog postava Etnografskog muzeja Istre“. Predstavljen je i priručnik zavičajne nastave koji su sastavile sve radne skupine za implementaciju zavičajne nastave (predškolska, skupina za osnovne i skupina za srednje škole). Zavičajni priručnik *ISTR*Aživanje – istarski istraživački itinerari / *ISTR*IAndo – itinerari di ricerca istriani sadržajno se sastoji od dva dijela. U prvom su dani elementi planiranja zavičajne nastave i mogućnost implementiranja u nastavu, odnosno školski kurikulum, a u drugom se dijelu nalaze popisi i prijedlozi tema iz

zavičaja koje se mogu ostvariti međupredmetno, unutar nastavnoga sata, projekta ili istraživačko-terenskoga rada.

U školskoj je godini 2018./2019. Instruktivni dan održan u Pićnu 16. studenoga 2018. u prostorijama CENKI-ja — Centra za nematerijalnu kulturu Istarske županije. Na skupu je bilo govora o evaluaciji treće završne prezentacije projekta *Škole u srcu zavičaja*, održane u Bujama 11. svibnja 2018., te prvoj evaluaciji Drugoga festivala zavičajnosti, održanoga u Labinu 29. travnja 2018.

Slijedilo je predavanje „Nematerijalna kulturna baština Istre između zaštite i življenja“ Ivone Orlić iz Etnografskoga muzeja Istre. Nakon predavanja nazočnima je samostalni umjetnik Marino Kranjac predstavio glazbene radionice na temu istarske tradicijske glazbe *Zasopi, zapleši, zakantaj*, a Nikolina Rusac iz Etnografskoga muzeja Istre i Noel Šuran, tajnik projekta zavičajne nastave, predstavili su *Živu coprniju – Živu štrigariju, obrazovni modul za prosvjetne radnike-mentore*.

Igor Jovanović

Seminar Hrvatske udruge nastavnika povijesti *Decisions and Dilemmas 3: making learning about the EU motivating and meaningful*, Pula, 19. svibnja 2018.

U pulskoj Osnovnoj školi Veli Vrh održan je 19. svibnja 2018. seminar Europske udruge nastavnika povijesti Euroclio i Hrvatske udruge nastavnika povijesti (HUNP) *Decisions and Dilemmas 3: making learning about the EU motivating and meaningful*. Na njemu su predstavljene tri radionice o Europskoj uniji preuzete s platforme Historiana.eu i prevedene na hrvatski jezik. Slični seminari održavaju se i u Bugarskoj, Češkoj, Finskoj, Latviji, Portugalu, Španjolskoj te na Cipru. Seminar je započeo Vedran Ristić iz III. gimnazije Osijek predavljanjem ciljeva i sadržaja prijašnjih projekata, iz kojih su predstavljeni materijali proizišli, a zatim je Igor Jovanović iz OŠ Veli Vrh predstavio rezultate istraživanja o tome kako se u Hrvatskoj i ostalim državama sudionicama projekta poučava o EU-u, dobivene temeljem analize školskih udžbenika. Održavanje seminara sufinancirano je sredstvima programa Europske unije Erasmus +.